

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фольклор як художня система

Освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність 014 Середня освіта
014.01 Українська мова і література

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31”серпня
2023 р.

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фольклор як художня система
Викладач (-і)	К. ф. н., доц. Васильчук М.М.
Контактний телефон викладача	4-46-60
Е-mail викладача	mykolavasylychuk@ukr.net
Формат дисципліни	Очна
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС –3 (30 год)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 30 годин. Середа, 13.30–15.30. Кафед філології, 309 ауд. Онлайн консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота, 13.30–15.30.
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є фольклор як художня система. Курс “Фольклор художня система” є невід’ємною частиною фахової освіти студентів ННІ української філології, яка забезпечує усвідомлення ними процесуальності та стадіальності розвитку національної культури та літератури. Успіш засвоєння лекційно-семінарського курсу забезпечує ґрунтовну літературознавчу підготовку студентів-філолог сприяючи при цьому вихованню національної гідності.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні світоглядні системи українського фольклору 2. Система жанрів української фольклористики 	
3. Мета та завдання курсу	
<p>Лекційно-семінарський курс «Фольклор як художня система» має на меті ознайомлення студентів основними теоретичними засадами усної народної творчості. Під час опанування згаданого курсу студенти поглиблюють розуміння понять: фольклор, фольклористика, усна народна творчість, жанри, родо-жанр утворення.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є досягнення студентами ґрунтовних знань осн фольклористики, передбачених програмою, розуміння ними провідних тенденцій розвитку усн народної творчості</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> -основні теоретичні поняття з українського фольклору; -основні школи і напрями фольклористики; -особливості класифікації українського фольклору; -особливості жанрової системи української усної народнопоетичної творчості; -жанрову специфіку окремих народнопоетичних різновидів; -поетикальні особливості творів ліричних фольклорних жанрів; -жанрово-стильову самобутність ліро-епічних творів; -особливості побутування прозових народнопоетичних жанрів; -специфіку і динаміку розвитку і побутування народнопоетичних творів на різних історичних етапах; -специфіку давньої української міфології; -провідні мотиви й образи народних текстів; -сучасні дослідження народнопоетичних жанрів; -найвідоміших українських кобзарів; відомих фольклористів, -найважливіші фольклористичні видання. 	
4. Результати навчання	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмовикористовувати її для організації ефективної комунікації та навчання. 2. Знати і розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, істор 	

- української мови і літератури, вмінти застосовувати набуті знання у професійній діяльності.
3. Знати норми української літературної мови та вмінти їх застосовувати у практичній діяльності
 4. Характеризувати регіональні особливості фольклору та діалектного мовлення, застосовувати набуті знання під час проходження відповідних практик та в практичній роботі вчителя.
 5. Організувати процес свого навчання і самоосвіти (самостійної роботи професійно-методичну та навчальну діяльність).
 6. Дотримуватись правил сталого розвитку, берегти фізичне та психо-емоційне здоров'я.
 7. Мати навички пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати професійної (педагогічної, наукової, інноваційної) діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій.
 8. Осмислювати літературознавчі концепції, володіти методами літературознавчих досліджень компаративного аналізу, інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури, усна народної творчості.
 9. Умінти аналізувати й застосовувати у практичній діяльності набуті знання про закономірно літературного процесу на діахронному і синхронному зрізах і творчість знакових письменників національному і світовому контексті.
 10. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища процеси, що їх зумовлюють.
 11. Діагностувати індивідуальні навчальні особливості учнів та опікуватися різними категоріями учнів з особливими освітніми потребами під час планування та навчання.
 12. Усвідомлювати рівні можливості колег та учнів, задіяних у навчально-виховному процесі (расові, гендерні, релігійні, політичні тощо), встановлювати ефективну комунікацію з представниками різних субкультур.
 13. Мати навички відбирати навчальний матеріал, що відповідає процесу комунікації, посилює та доступний для учнів різних вікових груп у закладах середньої освіти, передбачає можливі навчальні проблеми, з якими учні можуть зіткнутися на уроці.
 14. Бути здатним визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати індивідуальну освітню траєкторію.
 15. Використовувати знання іноземних мов для успішної комунікації у професійній діяльності.
 16. Організувати та проводити виховні заходи в навчальних закладах.
 17. Умінти аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сферах літературознавства, мовознавства, методики вивчення фахових дисциплін; оцінювання результату власних наукових досліджень з використанням сучасних методів науки, інформаційних інноваційних технологій.
 18. Оцінювати розвиток мовознавчої, літературознавчої думки від давнини до сучасності, знати відомі праці українських і зарубіжних філософів, лінгвістів, культурологів, літературознавців.
 19. Реалізувати громадянські права і обов'язки, соціальну і громадянську відповідальність, дотримуватись правових та етичних норм у вирішенні конфліктних ситуацій.
 20. Дотримуватись правил академічної доброчесності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	1 8
Практичні	1 2
самостійна робота	6 0
Ознаки курсу	

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
I	014 Середня освіта 014.01 Українська мова і література	перши	Нормативний

Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1 Тема 1. Фольклор і фольклористика 1. Етнічні особливості фольклору 2. Періодизація фольклору 3. Напрями та школи фольклористики	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 2. Основні світоглядні системи українського фольклору 1. Дохристиянські вірування українців 2. Вплив християнства на українську народну творчість 3. Українська народна творчість та світові релігії	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 3. Міфологія та усна народна творчість 1. Давня праслов'янська міфологія та усна народна творчість 2. Вплив міфологій інших націй	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять

на усну народну творчість					
Тема 4. Пісенна народно-поетична творчість 1. Календарно-обрядова творчість 2. Суспільно-побутова творчість 3. Родинно-побутова творчість	Лекція	1-12	опрацювати від повідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 5. Календарно-обрядова творчість 1. Зимовий цикл пісень 2. Весняний цикл пісень 3. 3. Літній та осінній цикли пісенної творчості	Практичне заняття	1-12	опрацювати від повідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 6. Родинно-побутова творчість 1. Весільна обрядовість 2. Народна обрядовість, пов'язана з народженням дитини 3. Похоронна обрядовість. Голосіння	Практичне заняття	1-12	опрацювати від повідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 7. Суспільно-побутові пісні 1. Козацькі пісні 2. Чумацькі пісні 3. 3. Кріпацькі та інші пісні	Практичне заняття	1-12	опрацювати від повідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Змістовий модуль 2. Тема 1. Народний ліро-епос та лірика 1. Загальний	Лекція	1-12	опрацювати від повідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з

					розкладом занять
<p>огляд родових ознак народної творчості</p> <p>2. Особливості народного ліро-епосу</p> <p>3. Народна лірика: жанри та види</p>					
<p>Тема 2. Народна проза</p> <p>1. Специфіка казки.</p> <p>2. Особливості притчі</p> <p>3. Народні легенди</p>	Лекція	1-12	опрацювативідповіднінаукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
<p>Тема 3. Народна драма</p> <p>1. Вертепне дійство</p> <p>2. Народний міраклъ</p> <p>3. Містерія як драматичне дійство: фольклорний вимір</p>	Лекція	1-12	опрацювативідповіднінаукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
<p>Тема 4. Дитячий фольклор</p> <p>1. Колискові пісні та забавлянки</p> <p>2. Дитяча пареміографія</p> <p>3. Жанри на перетині загальної народної творчості та дитячого фольклору</p>	Лекція	1-12	опрацювативідповіднінаукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять

<p>Тема 5. Зв'язок фольклору з художньою літературою</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Народний епос та художня література 2. Народна проза та красне письменство 3. Фольклорний ліро-епос та белетристика 	Лекція	1-12	опрацювативідповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
<p>Тема 6. Героїчний епос в усній народній творчості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Билини 2. Пісні-хроніки 3. Думи 	Практичне заняття	1-12	опрацювативідповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
<p>Тема 7. Народна пареміографія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Художня природа народних паремій 2. Різновиди та класифікація паремій 3. Поетика малих жанрів фольклору 	Практичне заняття	1-12	опрацювативідповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять

Темв 8. Исторична народна проза 1. Легенда як жанр 2. Народні перекази 3. Народні оповідання	Практичне заняття	1-12	опрацювати відеоповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
---	-------------------	------	--	------------------------	---

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання аосн ві 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів створення організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»)
Вимоги до письмової роботи	Чітке, логічно-послідовне висвітлення поставленої проблеми, наведення приклад
Практичні заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмно-дисциплінарних форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів

7. Політика курсу

Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Положення 1](#) і [Положення 2](#)

8. Рекомендована література

Основна література

1. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. — К.: Либідь, 1998. — 408 с
2. Грицай М.С., Бойко В.Г., Дунаєвська Л.Ф. Українська народнопоетична творчість. - К.: Вища школа, 1999. — 360с.
3. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. — Т. 1. — К.: Либідь, 1993. — 392 с.
4. Дей О.І. Українська народна балада. - К.: Наук.думка, 1986. -263с.
5. Єфремов С. Історія українського писемства. — К.: Феміна, 1995. — 688 с.
6. Колесса Ф. Українська усна словесність / Вступ, ст. М. Мушин-ки. — Едмонтон, 1983. — С 1—154.
7. Лановик М.Б., Лановик З.Б. Українська усна народна творчість.: Підручник. - К.: Знання - Прес.2003591с.
8. Мишанич С.В. Система жанрів українського фольклору // Українознавство: Посібник. — К.: ЗодіЕКО, 1994. — С 263—276.
9. Пропп В. Поетика фольклора. — М.: Лабиринт, 1998. — 352 с.
10. Сиваченко М.Є. Сторінки української літератури і фольклористики. — К.: Наук, думка, 1990. — 301
11. Франко І. Дві школи в фольклористиці // Франко І. Твори: У 50 т. — Т. 29. — К.: Наук, думка, 1981. С 416—424.
12. Чижевський Д. Історія української літератури (відпочатків до добиреалізму). — Тернопіль, 1994.480

Додаткова література

- Вже весна воскресла. Гаївки. — Тернопіль: Чумацький шлях, 1992.— 98 с
- Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: У 2 т. — К.: Оберіг, 1991. — Т. 1. — 450 с; Т. 2. — 445 с
- Гнатюк В. Гаївки // Гнатюк В. Вибрані статті про народну творчість. — К.: Наук, думка, 1966. — О 138—151.
- Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. — Т. 1. — К.: Либідь, 1993. — С. 392.
- Дей О.І. Українські колядки і щедрівки в дослідженнях слов'янських вчених // Дей О.І. Сторінки з історії української фольклористики. — К.: Наук, думка, 1975. — С 220—234.
- Жниварські пісні / У поряд, та вступ, ст. Ю. Крутя. — К., 1971.— 271с.
- Закувала зозуленька: Антологія української народної поетичної творчості / Вступ, ст., упоряд. та приміт. Н.С. Шумади. — К., 1998. — О 24—125.
- Золотослов: Поетичний космос Давньої Русі / Упоряд., передм. та пер. М. Москаленка. — К., 1988. — 292 с
- Календарно-обрядові пісні. — К., 1987. — 392 с
- Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні: У 2 кн., 4 т. — Кн. 1. — К.: АТ «Обереги», 1994. — 400 с.
- Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні: У 2 кн., 4 т. — Кн. 2. — К.: АТ «Обереги», 1994. — 528 с
- Климець Ю.Д. Купальська обрядовість на Україні. — К., 1990. — 142 с
- Колесса Ф. Українська усна словесність / Вступ, ст. М. Мушин-ки. — Едмонтон, 1983. — С 1—154.
- Календарно-обрядові пісні / Упоряд., передм., приміт. О.Ю. Чеба-нюк. — К., 1987. — С 35—66.
- Колядки і щедрівки / Упоряд., вступ, ст. і примітки О Глушка. — К., 1991.— 239 с
- Колядки та щедрівки / Вступ, ст. О. Дея. — К.: Наук, думка, 1965.— 640 с.
- Круть Ю.З. Хліборобська обрядова поезія слов'ян. — К.: Наук, думка, 1973. — 208 с
- Кутельмах К.М. Календарна обрядовість // Гуцульщина: Істори-ко-етнографічне дослідження. — К., 1987. — О 286—302.

- Потебня АА. О купальских огнях и сродных с ними представлениях // Потебня А.А. Слово и миф. — М.: Правда, 1989. — С. 530—552.
- Потебня АА. О мифическом значении некоторых обрядов и поверий // Потебня А.А. Слово и миф. — М.: Правда, 1989. — С. 379—443.
- Потебня АА. О некоторых символах в славянской народной поэзии / Потебня А.А. Слово и миф. — М.: Правда, 1989. — С. 285—378.
- Свидницький А. Великдень у подолян // Свидницький А. Твори.— : Наук, думка, 1985. — С. 456—512.
- Скурагівський В. Дідух: Свята українського народу. — К.: Освіта, 1995. — 272 с.
- Скурагівський В. Місяцелік. Український народний календар. — К., 1993. — 207 с.
- Скурагівський В. Обереги пам'яті. Народний агрокалендар. — К.: Скарбниця, 1992. — 112 с.
- Тесленко А. На досвітках // Тесленко А. Твори. — К.: Наук, думка, 1988. — С. 255—256.
- Тесленко А. Ночь на Ивана Купала в с. Харьковцах // Тесленко А. Твори. — К.: Наук, думка, 1988. — С. 247—254.
- Українка Леся. Купала на Волині // Українка Леся. Зібр. творів: У 12 т. — Т. 9. — К., 1977. — С. 9—29.
- Українські народні пісні: Календарно-обрядова поезія. — К., 1963. — 568 с.
- Українські народні свята та звичаї. — К.: Т-во «Знання» України, 1993. — 112 с.
- Українські символи / За ред. М. Дмитренка. — К., 1994. — 140 с.
- Федас Й.Ю. Український народний вертеп (у дослідженнях 19—20 ст.).— К.: Наук, думка, 1987. — 182 с.
- Франко І. До історії українського вертепу XVIII в. // Франко І. Твори: У 50 т. — Т. 36. — К.: Наук, думка, 1980. — С. 170—375.
- Франко І. Наші коляди // Франко І. Твори: У 50 т. — Т. 28. — К.: Наук, думка, 1980. — С. 7—41.
- Франко І. Нові матеріали до історії українського вертепу // Франко І. Твори: У 50 т. - Т. 38. - К.: Наук, думка, 1983. - С. 378-402.
- Франко І. Южнорусская пасхальная драма // Франко І. Твори: У 50 т. — Т. 30. — К.: Наук, думка, 1981. — С. 262—313.
- Франко І. Як творилася слов'янська міфологія // Франко І. Твори: У 50 т. — Т. 37. — К.: Наук, думка, 1982. — С. 425—432.
- Фрэзер ДжДж. Золотая ветвь: Исследование магии и религии. — М., 1984. — 703 с.

Викладач кандидат філологічних наук, доцент **Васильчук М.М.**